

Klimat- och
näringslivsdepartementet
103 33 Stockholm

Vårt dnr S-2024-5

Malmö den 27 september 2024

SKRIVELSE: Hemställan om bifall till Naturvårdsverkets förslag om bemyndigande för Naturvårdsverket att meddela föreskrifter om undantag från kravet på fastighetsnära insamling av förpackningsavfall

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Avfall Sverige företräder Sveriges samtliga kommuner och därigenom indirekt även landets alla invånare. Avfall Sverige har också cirka 150 privata företag som associerade medlemmar.

Avfall Sveriges medlemmar arbetar enligt avfallshierarkin dvs. att förebygga att avfall uppstår, att mer återanvänds och att avfall som uppstår återvinns och tas om hand på ett miljö- och hälsoskyddsmässigt godtagbart sätt i landets alla kommuner. Kommunernas avfallshantering är ett viktigt bidrag till den samlade miljö-, klimat- och samhällsnyttan. Vår vision är "Det finns inget avfall".

1. Hemställan

Avfall Sverige hemställer om att regeringen beslutar i enlighet med Naturvårdsverkets förslag i skrivelse den 4 juli 2024 (NV:s ärendenummer NV-06915-22) att Naturvårdsverket ges bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag från kravet på fastighetsnära insamling. I samband härmed vill Avfall Sverige lyfta vikten av att Naturvårdsverket ges ett brett bemyndigande och tilldelas tillräckliga resurser för att kunna fullfölja sitt regeringsuppdrag om att följa implementeringen av förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

2. Bakgrund

Inom ramen för Naturvårdsverkets regeringsuppdrag om producentansvar för förpackningar ska Naturvårdsverket följa implementeringen av förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar (förpackningsförordningen). Om Naturvårdsverket bedömer att det finns skäl för regeringen att göra ändringar i förpackningsförordningen eller annan lagstiftning, ska myndigheten skyndsamt inkomma med sådana förslag till Regeringskansliet.

Naturvårdsverket har i en skrivelse den 4 juli 2024 givit förslag till ändring i förpackningsförordningen innebärande att myndigheten ges bemyndigande att meddela föreskrifter om undantag från kravet på fastighetsnära insamling av förpackningsavfall.

Avfall Sverige kan i likhet med Naturvårdsverket konstatera att detta behövs, för att i landets alla kommuner, med dess geografiska och demografiska olikheter, kunna genomföra den omfattande reform som den fastighetsnära insamlingen av förpackningsavfall i realiteten innebär.

Kommunerna arbetar för närvarande intensivt med att införa fastighetsnära insamling av förpackningar och därmed även med att öka materialåtervinningen och uppfylla målen för materialåtervinningen. Som Avfall Sverige i flera sammanhang tidigare påpekat, finns det emellertid situationer när fastighetsnära insamling vare sig är lämplig eller möjlig. Det kan till exempel röra sig om väldigt långa transportavstånd för att insamla små mängder avfall eller om områden i en kommun som är isolerade och glest befolkade. I sådana fall bör mer rationella lösningar kunna införas.

Detta är bara några exempel och det finns fler. Det är därför av största vikt att Naturvårdsverket ges ett brett mandat att utfärda föreskrifter om undantag för att kunna täcka in de olika förhållanden som gäller i landets kommuner och göra det möjligt för kommunerna att utforma så ändamålsenliga, flexibla och lämpliga insamlingslösningar som möjligt, utan att för den skull äventyra reformens högt uppställda återvinningsmål.

Ett särskilt utpekad syfte med reformen om fastighetsnära insamling av förpackningsavfall är att insamlingen ska samordnas med den fastighetsnära insamlingen av rest- och matavfall. Det är därför djupt oroande att det enligt gällande lagstiftning uppställts olika krav avseende borttransporten av skilda fraktioner:

- Kommunalt avfall och annat avfall under kommunalt ansvar ska samlas in *från den fastighet där avfallet finns* (jfr. 15 kap. 20 a § 1 punkten miljöbalken)¹.
- Köks- och livsmedelsavfall ska transporteras bort *från den fastighet där avfallet produceras eller från en plats i nära anslutning till fastigheten* (jfr. 3 kap. 1 b § avfallsförordningen).
- Förpackningsavfall ska samlas in *från en fastighet där ett hushåll har avfall eller från en plats i nära anslutning till en fastighet där ett hushåll har avfall* (jfr. 1 kap. 8 § förpackningsförordningen).

Lagstiftningen behöver därför ensas så att samordningsvinster blir genomförbara.

Insamlingen av förpackningsavfall av glas är en annan viktig fråga som Avfall Sverige vill passa på att lyfta i detta sammanhang. Rent tekniskt finns det förutsättningar att samla in färgat och ofärgat glas tillsammans, för att därefter separera dem i två fraktioner inför materialåtervinning. Det skulle

¹ I praktiken ska rekvisitet tillämpas på det sättet att *den fastighet där avfallet finns* även innefattar en med fastighetsägaren överenskommen plats eller en plats som är anvisad fastighetsägaren genom beslut. Se Mark- och miljööverdomstolens dom i mål nr M 7268-18).

innebära insamling av färgat och ofärgat förpackningsavfall av glas i ett flöde i stället för dagens två flöden. Sådan insamling av förpackningsavfall av glas i ett och samma flöde görs redan i våra grannländer Danmark och Norge.

I Sverige har det varit den teknik som används av Svensk glasåtervinning, företaget som anlitas av producentansvarsorganisationerna, som normerat att insamlingen görs i två separata flöden. Avfall Sverige menar att det inte är den bästa möjliga tekniken som används i Sverige i dag för insamling och förbehandling av insamlat förpackningsavfall av glas och att det vore lämpligt att ändra i förpackningsförordningen så att insamling av färgat och ofärgat glas som huvudregel kan göras i en enda fraktion. I stället för att producenterna ska behöva ersätta kommunerna för separat insamling av förpackningsavfall av glas löpande, i två olika fraktioner, så skulle insamling i en fraktion och en investering i förbehandling av en blandad glasfraktion kunna åstadkomma betydande kostnadsbesparingar för producenterna och kommunerna. Avfall Sverige vill därför uppmana regeringen att skyndsamt överväga ändringar i förpackningsförordningen av innebörden att förpackningsavfall av färgat och ofärgat glas ska kunna gå att samlas in i en fraktion.

Slutligen, så är det av största betydelse att regeringen tilldelar Naturvårdsverket tillräckliga resurser för att myndigheten ska kunna ta fram undantagsföreskrifter samt i övrigt fullfölja sitt regeringsuppdrag om att följa implementeringen av förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar. Om inte Naturvårdsverket får de resurser som behövs för att genomföra sitt arbete så riskerar det att påverka genomförandet av denna reform negativt.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår chefsjurist Sven Lundgren, sven.lundgren@avfallsverige.se eller till vår rådgivare för samhällskontakter Katarina Sundberg, katarina.sundberg@avfallsverige.se, telefon 040-35 66 00

Med vänlig hälsning,
Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Robin Holmberg
Vice ordförande